

Rom 7, 22-23

22 og 23: For jeg fryder meg i Guds lov etter det indre menneske. Men jeg ser en annen lov i lemmene mine. Den ligger i strid med loven i mitt sinn og tar meg til fange under syndens lov som er i lemmene mine.

Her gjentar Paulus oppsummert, skildringen av kampen mellom Ånden og kjødet. "Jeg fryder meg i Guds lov etter det indre menneske. Men jeg ser en annen lov i lemmene mine. Den ligger i strid med loven i mitt sinn". Innholdet er det samme her som det han mer kort uttrykker i foregående vers. Det han der bare uttrykte slik: "i meg selv, jeg som vil gjøre det gode", forklarer han her slik: "jeg fryder meg i Guds lov etter det indre menneske". Og det han der uttrykte slik: "Jeg erfarer da den loven ... at det onde ligger meg for hånden", det utdyper han her slik: "men jeg ser en annen lov (enn Guds lov) i lemmene mine. Den ligger i strid med loven i mitt sinn og tar meg til fange under syndens lov" osv. Vi ser hvordan de siste versene belyser versene foran, så vi også forstår disse bedre.

Jeg fryder meg i Guds lov. Som allerede nevnt, så har gr. teksten her et ord som ikke bare betyr bifall, tilslutning, kjærlighet, - men rett og slett glede, fryd, slik det også er gjengitt i teksten. Men om vi fullt ut skulle gjengi ordet som er brukt på gr. språket, så måtte vi si det slik: Jeg fryder meg, med meg selv*, jeg har en indre lyst, jeg gleder meg inderlig over Guds lov. Ordet gir dermed uttrykk for denne sanne, hellige lysten til Guds lov, som bare Gud kan føde i menneskehjertet. Det er denne David taler så ofte om i Salmene. Han sier f. eks. "Salig er den mann ... som har sin lyst i Herrens lov" (Sal 1: 1-2), "som har sin store glede i hans bud" (Sal 112: 1), "jeg har min lyst i dine bud, jeg elsker dem", "Å, hvor høyt jeg elsker din lov! Hele dagen grunner jeg på den" (Sal 119: 47, 97). "Herrens lover ... er mer dyrebare enn gull, fint gull i mengde. De er søtere enn honning, ja, honning som drypper fra vokskakene" (Sal 19: 11) osv.

[* Synädomai, her: "intus", "apud animum meum lætor". For den andre betydningen ordet kan ha: å frydes sammen med noen annen, ligger fjernt fra sammenhengen.]

En slik lyst til Guds lov er det teksten vår taler om med uttrykket "jeg fryder meg", "gleder meg inderlig". Derfor har dette stedet så avgjørende bevis på at her tales det slett ikke om et ugjenfødt menneske, som bare kan inspireres av visse pene motiver. Men de elsker ikke Guds lov som rettesnor for livet sitt, når de oppdager hva den krever. Det er også et bevis på at det heller ikke kan være tale om en lovtrell. For enten bærer lovtrellen på fiendskap overfor loven, som han opplever tvingende og truende. Eller så elsker han bare sin egenrettferdighet og det han tror han kan oppnå gjennom loven. For, som en blind fariseer synes han at han lykkes i å være og gjøre det loven krever. Men det er aldri selve loven, og Herren, han har sin glede og lyst i (se igjen kap. 8: 7). Luther sier: "Å ha lyst til Herrens lov, er hverken medfødt eller plantet inn i den menneskelige naturen, men må komme ned fra himmelen. Det er altså en spesiell lyst. Den samme som den personen har til Guds lov, som Sal 1:

1-2 priser salig. En lyst som ikke drives hverken av lovens løfter eller dommer. Men som bare ser på lovens fullkommenhet. Hvor hellig, hvor rettferdig og god, den er. Da er det ikke bare kjærlighet, men også en virkelig frigjort trang, og en lyst en har til loven".

Altså er det bare Guds Ånd som føder denne lysten til Guds lov i oss. Og det skjer først når vi ved troen overbevises om at vi er fri fra lovens krav og frelsesgrunn. Da må vi også legge godt merke til at den sanne troen virkelig føder en slik lyst til Guds lov, i oss; denne gleden, fryden og hvilen i alt det Gud elsker. Men står du ennå urolig og engstelig overfor dette at Gud elsker det gode, og hater syndene dine? Da har du sannsynligvis ennå ikke fått den fryden i hjertet ditt; at du er fri fra lovens dommer. Eller har du kanskje mistet den trøsten, og "nok en gang latt deg binde under trelldommens åk"? For da vekkes igjen motviljen til Guds lov. Det blir et tvunget og uvillig trelleliv.

Så konkret kjennetegnes bare de levende sjelene av denne lysten til Guds lov.

etter det indre menneske. Vi ser av sammenhengen hva Paulus legger i uttrykket "det indre menneske". For han taler om at han fryder seg i Guds lov etter det indre menneske. Også andre steder i Skriften, f. eks. 2Kor 4: 16 og Ef 3: 16*, viser at med "det indre menneske" mener han det nye mennesket, som er født av nåden, i Guds barn. Uttrykket "indre menneske" kan nok også bli brukt om ugjenfødte mennesker. Da for å skille det fra deres ytre vesen. Og da er jo deres indre menneske hjertet deres, som er den bitre kilden alt ondt strømmer ut fra (Mark 7: 21). Men når det, som her, tales om et indre menneske som "fryder seg i Guds lov", da må uttrykket nødvendigvis betegne "det nye mennesket, som er skapt etter Gud", og som derfor står i strid med det gamle mennesket. Luther sier: "Det indre mennesket kalles her for ånden, født av nåden, som i de hellige strider mot det utvortes menneske, som styres av fornuften, vårt sinn og alt det som hører inn under menneskets natur".

[* Paulus er den eneste som bruker uttrykket "indre menneske", og da alltid om de som er født på ny.]

Det var altså etter sitt indre menneske Paulus hadde lyst til Guds lov. Det lærer oss noe konkret; dette at samtidig med at Paulus taler om sin lyst til Guds lov, så finner han det nødvendig å ha denne innledningen: "etter det indre menneske". Dermed er det underforstått at han kjenner også på noe annet hos seg, som ikke har lyst til Guds lov; nemlig "kjødet", eller "syndens lov som er i lemmene mine", som han nå straks omtaler. Samtidig som han hadde en hellig lyst til å oppfylle all Guds vilje, kjente han også på kjødets motstand og treghet. Samtidig som han kjente hellig hat og avsky for synden, kjente han også på kjødets lyst, ja begjær, etter synden. Derfor kan han ikke tale om at han med glede slutter seg til Guds lov, uten med denne tilføyelsen: "etter det indre menneske". Og han følger straks opp med sitt vitnesbyrd om hva mer han fant i seg:

Men jeg ser en annen lov i lemmene mine. Den ligger i strid med loven i mitt sinn. "Jeg ser" er bare et annet uttrykk for det samme som i v. 21: "Jeg erfarer". "En annen lov", dvs. en lov av et annet slag enn Guds lov som jeg har lyst til. Og denne andre loven finner jeg "i lemmene mine", sier apostelen, dvs. i det gamle menneske. "Lemmene" står ikke bare for legemets lemmer, men for hele det naturlige mennesket, inklusive sjelens fordervelse og alle dens tilbøyeligheter. I alt dette regjerer syndens lov, og arbeider i oss, kjemper mot Ånden, gjennom det gamle menneskets lemmer. At det er dette Paulus mener med ordet "lemmer", ser vi også av Kol 3: 5, hvor han sier: "Overgi derfor deres jordiske lemmer til døden: hor, urenhet, syndig begjær, ond lyst og grådighet" osv. Alt det som nevnes her, tilhører jo det gamle menneske, og er dets lemmer. Og det var både i selve kroppen og i sjelens begjær apostelen fant den syndens lov som kjempet mot den loven som var i hans ånd.

"Mitt sinn" er helliggjort av nåden, slik vi ser av v. 22 at Guds lov er i hans indre. Da virker det slik at vi bedømmer, elsker eller hater det som møter oss, ettersom forholdet harmonerer eller er i strid med Guds ord. Nå er hans sinns lyst og trang fornyet, så det er blitt opptatt med den åndelige og gode loven og alt det gode den bærer i seg. "Mitt sinn" strekker seg nå etter alt det loven åpenbarer er godt. Nå er der født en kjærlighet til Guds lov, en hjertelig lyst til det gode, og avsky fra det onde. Dette åndelige sinnet er et underbart Guds verk i sjelen. Riktignok skifter det stadig mellom gode og verre stunder som fristelsens stormer pisker opp på overflaten i en kristens liv. Men vi legger merke til at vi har fremdeles dette samme sinnelaget i sjelens dyp, så lenge det åndelige livet varer. Bekreftelsen på dette har vi i livet vårt: Når vi får nåde til å vandre etter Ånden, da er vårt sinn lett og tilfreds. Men går det dårlig, at vi faller og synder, da lider og sukker vi i vårt sinn, som da selv fordømmer sin synd. "Mitt sinn" er altså hele veien det samme.

Dette er den "Guds sæd" i sjelen, som Johannes taler om når han sier: "Guds sæd blir i ham". Paulus taler om "loven i mitt sinn". Denne loven er altså ikke selve Guds lov, men Guds lov skrevet i hjertet. Eller en ny, hellig ånd, som samstemmer med Guds lov. Det er dette Herren taler om når han sier: "Jeg vil gi min lov i deres sinn og skrive den i deres hjerte" (Jer 31: 33). Men den onde loven i lemmene mine "ligger i strid" med denne hellige loven i mitt sinn, sier apostelen. Der er et stadig opprør og innbyrdes krig mellom det gamle og det nye mennesket, kjødet og Ånden. Gjensidig forsøker de å bekjempe, fange og drepe hverandre. Paulus skildrer det slik i brevet til galaterne (5: 17): "kjødet lyster imot Ånden, og Ånden imot kjødet. Og disse to står imot hverandre, for at dere ikke skal gjøre de ting dere vil".

Denne striden mellom Ånden og kjødet er den største plagen på denne jord for alle sanne kristne. Selve kampen utmattar og bekymrer oss. I tillegg kjenner vi først og fremst i denne kampen hvordan synden arbeider i oss. Vi kjenner på all mulig elendighet i oss; tendenser til utroskap, at vi ikke våker og ber som vi skal, osv. Så lenge sjelen blir værende i det livet Gud har virket i oss, går vel for så vidt ånden av med seieren. Når vi "ikke vandrer etter kjødet" (kap. 8: 4), men "blir ledet av Ånden" (Gal 5: 18), slik at hele vårt liv blir en vandring "etter Ånden". Men i en virkelig svær krig går det ikke alltid så lett for seg. Innimellom finnes det nederlag. Du kan bli såret, eller tatt midlertidig til fange. Det hele avhenger av hvem som til sist beholder landet det kjempes om. Det samme gjelder også i

åndskampen. Den åndelige seieren består i at vi ikke holder opp med å følge Kristus. At vi ikke begynner å følge kjødet, men på ny og på ny står opp igjen med omvendelse og tro, og hele tiden fortsetter å følge vår Herre. Men ofte blir kampen hard. Den påfører oss mange bitre sår og ydmykende opplevelser. Paulus sier mer om dette:

og tar meg til fange under syndens lov som er i lemmene mine*. Hva ligger det i dette, "tar meg til fange"? Direkte fra ordene som er brukt kan vi ikke uten videre slutte hvordan det går senere med den som er tatt til fange. Om han bli værende i fangenskap, og blir en trell, eller om herren hans frigir ham. Med andre ord kan vi ikke uten videre se om ordet bare sikter til fangenskapet under syndens lov, som omtales her, og et tilfeldig nederlag i en spesiell fristelse. Eller om det også taler om hvordan vårt sinn tas til fange under synden, hvor sjelen rett og slett blir tjener for synden. Dette er ikke uttrykt klart i teksten. Vi må tolke det etter sammenhengen, og av Guds ord generelt**. Tidligere i denne teksten er det åpenbart at her taler apostelen om sine, og alle Guds barns, erfaringer fra et liv med Gud, med et helliggjort sinn. Han har sagt at han etter sitt indre menneske har lyst, ja, fryder seg i Guds lov. Han takker Gud ved Jesus Kristus (v. 25) osv. Fra Guds ord og de helliges historie ser vi hvordan det foregår, og i hvilken grad, en slik sjel blir "tatt til fange under syndens lov".

[* "under syndens lov", egentlig "for" eller "til syndens lov". Vi ser at Paulus sier ikke "tar meg til sin fange", men sier: "tar meg til fange under syndens lov". Grunnen til dette er at Paulus uttrykkelig vil ha fram hvilken lov det er som han ser i lemmene sine, og som han innledningsvis bare omtalte som "en annen lov". Nå nevner han den ved navn; det er "syndens lov" sier han.]

[** Noen har villet gi uttrykket "tar meg til fange" en betydning som ville gjøre at teksten ikke passer på Guds barn, men taler om hvordan krigsfanger bortføres til evig trelldom. Men dette er å omdikte teksten til noe den ikke taler om. Avgjørende kjennetegn for en troende sjel er jo tvert imot lyst og vilje til å leve etter Guds lov, og lovsang til Gud ved Jesus Kristus. Og hvordan selv en slik sjel kan bli fanget under syndens lov, vil vi snart se mer om.]

Dette ordet om å bli tatt til fange, kan altså først sikte mot det Paulus selv tidligere har talt om; at han ikke kan gjøre det gode som han vil. Dette umulige; aldri noensinne å kunne oppnå fullkommen hellighet. Denne syndens uopphørlige påtrykk (se gr. teksten i Heb 12: 1). På tross av all den virkelige friheten i Kristus, fortøner ganske sikkert dette seg for hver eneste kristen som et trykkende fangenskap. Paulus taler om en lov i lemmene sine, som både gjør at han ikke kan gjennomføre det gode slik han ville, men som også virker at han gjør det onde som han hater. I sannhet en bitter plage for et hellig sinn som har en brennende lyst til Guds lov. En plage som varer så lenge vi er på denne jord.

Dernest kan uttrykket "tar meg til fange" sikte på de enkelte, sørgelige fall i en kristens liv, når han av og til overvinner av det onde, og virkelig gjør det han hater. Luther sier: "Det er jo forferdelige ord; at hele menneskets natur strider mot Guds lov. Men apostelen tilføyer noe som er ennå verre og hardere: Loven som er i lemmene mine tar meg til fange under synden. Det vil si: Enten jeg vil eller ei,

så blir jeg tvunget til å tjene synden, tvert imot Guds lov". Hvordan foregår dette? Det ser vi eksempler på i Skriften. I syv dager og syv netter kjempet Job tappert mot loven i sine lemmer. Men så mistet han tålmodigheten. Han dukket under for fristelsen, så han forbannet den dagen han ble født. Da var han helt konkret "tatt til fange under syndens lov som var i lemmene hans". Etter det som skjedde i Kornelius' hus, hadde Peter frimodig stått imot alle påtrykk fra de som holdt på omskjærelsen. Men vi ser hvordan han gav etter for dem i Antiokia. Han hyklet sammen med jødene slik at også andre ble revet med (Gal 2: 12-13). Da var han "tatt til fange under syndens lov som var i lemmene hans".

Vi ser Peter i samfunn med sin Herre som talte til ham om hans tro og om hans renselse i Ordet (Luk 22: 32, Joh 13: 10). Da var han modig, og stod opp alene mot en bevæpnet flokk. Da var han sterk og villig til å våge livet for sin Herre. Men senere, samme natt, hadde redsel og menneskefrykt grepet ham, så han fornektet sin Herre. Da hadde han sitt eget liv mer kjær enn sin Herre. Da var han "tatt til fange av den loven som var i lemmene hans". Hva annet er det, når et Guds barn angripes av tvil som plager ham gjennom dager og netter, enn at vi blir tatt til fange av loven i lemmene våre? Eller når han angripes av syndige lyster, sinne, eller forførende tanker under bønn, så han ikke kan fri seg fra det hverken med kamp eller bønn? Det er akkurat dette som er å bli "tatt til fange under syndens lov som er i lemmene våre".

Dette har vi dessverre altfor mange eksempler på i vårt skrøpelige liv, både når det gjelder troen og livet vårt. I min ånd har jeg en lov som gjør at jeg vil tro alt det min allmektige Herre har sagt, uansett hvor uforståelig det er for min blinde fornuft. Men hvordan går det ikke? I min blinde og selvsikre fornuft er der en annen lov som tar meg til fange, og sier: Dette er fullstendig umulig. Når jeg så ser det umulige i saken, så tviler jeg på Guds ord og "gjør ham til en løgner" (1Joh 5: 10). Og dette er jo en forferdelig synd som jeg slett ikke ville falle i. Når jeg så likevel faller i den, er det dette som er skjedd: Jeg er "tatt til fange under syndens lov". Eller hvordan har du det f. eks. når det gjelder din tro på den hellige nattverden? Du tror ordet om at gjennom velsignelsens kalk har du samfunn med Kristi blod, og gjennom brødet har du samfunn med Kristi legeme (1Kor 10: 16). Men plutselig begynner du å se på brødet; at det bare er brød, og på vinen; at den bare er vin. Og på det usannsynlige i at Kristus skulle gi oss sitt legeme for å ete det -. Og nå tviler du. Nå har "loven som er i lemmene dine"; din fornuft og dine øyne, tatt deg til fange.

Like ens går det med troen på våre legemers oppstandelse. I ditt sinn anser du Herrens ord hellig og sannferdig i dette spørsmålet også. Du tror Gud har makt til å gjøre alt det han vil, og det han har sagt. Men så skjer det at øynene dine stanser ved noen biter av et skjelett. Da tenker du: Skal legemene våre stå opp? Hvordan skal det foregå? Det er jo helt usannsynlig! Igjen er det loven som er i lemmene dine; i øynene dine og i fornuften, som har tatt deg til fange. Og når det gjelder selve den store grunnsannheten om syndenes forlatelse, så går det like ens. Du har hele din frelse i troen på Jesu blod; at det rensar deg fra all synd. Men før du vet av det har du begynt å se på en konkret synd; den du lider mest under. Du ser på hvor galt dette er, og hvordan du stadig forfølges av den. Det burde jo én gang bli slutt på dette, men jeg faller jo fremdeles i samme synd, tenker du. Hvordan

kan jeg da fortsatt tro jeg har Guds nåde? Og så er du snart tatt til fange under vantroens og fornuftens lov.

På samme måte når en eller annen nød, et fall eller bekymring oppstår. Den loven du har i ditt sinn, sier da: Sett ditt håp til Gud! Han er en allmechtig og trofast Far. Frykt ikke, bare tro! Men da hører du straks en annen lov tale til deg fra det vantro hjertet ditt. Den sier: Dette er det ikke noe å gjøre med, det er jo helt håpløst, bare gi opp, osv. På denne måten opplever vi stadig i vår svake tro, hvordan vi blir tatt til fange av loven som er i lemmene våre.

Men dette skjer ikke bare med vår tro og vårt håp. Det går også på livet. Den loven jeg har i mitt sinn gjør at jeg ikke bare ser på Guds bud som hellige og sanne, men også virkelig gjerne vil følge dem. Men plutselig er det som om de ikke skulle være til. Jeg glemmer Gud og hvor stort det er å ha fellesskap med ham. Jeg oppfører meg som om Gud ikke var til. Da skjer dette som Paulus uttrykte slik i v. 15: "Det jeg gjør, forstår jeg ikke. For det jeg vil, det gjør jeg ikke. Men det jeg hater, det gjør jeg". Jeg vil være urokkelig, saktmodig og mild. Men på et øyeblikk blir jeg grepet av sinne og utålmodighet. Jeg vil alltid være ren fra alle syndige begjær, men tas til fange under syndens lov, så jeg gjør det som jeg hater. Jeg vil være ydmyk overfor alle, tålmodig i alle vanskeligheter, ikke selvopptatt, og med et sinn vendt mot himmelen. Men på et øyeblikk er det motsatte skjedd; jeg er ført over fra mitt rette sinn til en tilstand som forskrekker meg. Jeg fatter ikke hvordan det har skjedd. Er det ikke bare alt sammen, det som Paulus sier her: "Jeg tas til fange under syndens lov, som er i lemmene mine"? Og hvem vet hvor ille det da kan komme til å gå! Jobs, Davids, Peters og flere andre helliges historie taler sitt tydelig språk om dette.

At Ånden da likevel seirer, det skyldes, som sagt tidligere, at sjelen får nåde til å beholde dette hellige sinn som hele tiden reiser seg mot kjødet, strir mot synden, og gjennom anger og tro stadig gjenopprettes ved nådestolen. Og der på nytt får trøst, og dermed lyst og kraft til å fortsette et liv "etter Ånden". Det skyldes videre at sjelen gjennom all den ydmykelse den påføres i livet skole, blir desto mer gudfryktig og lærer å kjenne sine svakheter, og syndens skremmende makt. Han drives også stadig dypere i bønner og i Ordet, for å søke sin hjelp der. Og hvordan det utvikler seg på disse områdene, det er det meget viktig å være oppmerksom på. For hvis det utvikler seg slik at sjelen mer og mer blir borte fra nådestolen, trives i synden og unnskylder den, da vitner det om frafall, søvn og død. Men hvis synden bare blir mer og mer skremmende for ånden, og spesielt den synden kjødet mitt elsker mest, så jeg etter hvert ser på alle andre synder som småtteri imot denne. Ser på meg selv som den mest uverdige synder. Men nåden og Kristus blir mer og mer uunnværlig for meg. Da vitner dette om at mitt sinn gjennom alle kampene bare blir mer og mer gudfryktig og helliggjort.

Men hvis det så på nytt skulle skje at all strid opphørte, at sjelen er kommet til det gode og kristelige stadie det er fornøyd med, - da er nok dette et tegn på at du har sovnet. Og uten å være klar over det har du gitt deg over til fienden.

Når det står best til i vårt liv her på jorden, da er så visst ikke synden død og sovende. Da oppleves den tung og trykkende. Jeg gir meg ikke over til dens vilje. Jeg våker, ber og kjemper mot den. Men da blir ofte striden hard - og nøden stor. Dette er noe de sjelene som er bedratt og sover, ikke vet noe om. I denne krigen deltar bare de som vil kjempe for kronen, og hvor loven har vekket opp all slags begjær (v. 8).

Dette oppleves forskrekkelig for et hellig sinn som lever sitt liv overfor sin Gud, i troen på hans nåde. Dette å ennå kjenne på syndige begjær, daglig stå overfor farlige og ydmykende anslag. Hvor forferdelig og utmattende dette er burde vi vel også kunne lese ut fra hvordan en hellig apostel gjennom sitt vitnesbyrd om disse ting, bryter ut i sukk og rop om å bli fridd ut fra dette dødens legeme, slik vi nå skal høre: